

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/163/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7816201320
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Husivarga
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7816201320.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Husivargu a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcu S. S., narodený XX.X.XXXX, bytom H. XXX, Š., zastúpeného Mgr. Ivicou Štiglitz, advokátkou so sídlom v Rožňave, Šafárikova 8, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 288 € istiny s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 18. septembra 2017, č.k. 10C 37/2016-43, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 18.9.2017, č.k. 10C 37/2016-43 zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi 288 € istiny s 5% ročným úrokom z omeškania od 24.02.2016 do zaplataenia, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.1.2010 vyplýva, že žalobca bol dlžníkom a žalovaný veriteľom a došlo k požičaniu sumy 300,00 Eur, pričom žalobca sa zaviazal dlžnú sumu vrátiť spolu s poplatkom 288,00 Eur vo výške 588,00 Eur v dvanástich mesačných splátkach po 49,00 Eur počnúc od 3.3.2010. V písomnom vyhotovení zmluvy nie je uvedený údaj o ročnej úrokovej sadzbe, RPMN, priemernej RPMN, rozpise splátok istiny, úrokov a poplatkov.

3. Z Potvrdenia žalovaného zo dňa 15.3.2011 vyplýva, že úver č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.1.2010 bol v plnej výške uhradený 11.3.2011.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná a preto jej vyhovel. Žalobca má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného z dôvodu, že na Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.1.2010 zaplatil o 288,00 Eur viac ako mal zaplatiť.

5. Po preskúmaní Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.1.2010 súd zistil, že zmluva bola uzavretá v rozpore so zákonom č. 258/2001 Z.z., o spotrebiteľských úveroch.

6. Po oboznámení sa s obsahom zmluvy o úvere súd dospel k záveru, že táto má charakter spotrebiteľskej zmluvy. Tvrdenie žalovaného, že sa nejedná o spotrebiteľskú zmluvu, lebo úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, nemení charakter tejto zmluvy z dôvodu, že u žalovaného aj z viacerých iných zmlúv, ktoré boli predmetom konania v iných veciach, vyplýva bežná prax, že pokiaľ došlo k uzatvoreniu zmluvy o úvere s dlžníkom, ktorý mal charakter podnikateľského subjektu, v zmluve bol dlžník označený IČO, DIČ, resp. predkladal daňové priznanie. V preskúmvanej úverovej zmluve,

bol žalobca ako dlžník označený len menom, priezviskom, rodným číslom a trvalým bydliskom. Z týchto okolností vyplýva, že v čase uzavretia zmluvy žalobca nebol podnikateľským subjektom.

7. Po citácii § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 53 ods. 1, 2, 4 písm. k/, ods. 5 OZ, § 54 ods. 1, 2 OZ, § 4 ods. 1, 2, 3 zákona č. 258/2001 Z.z. súd konštatoval, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.1.2010 je v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k) zákona č. 258/2001 Z.z. V (oboznamovanej) zmluve jednoznačne chýbajú údaje o ročnej úrokovej sadzbe, výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, RPMN a priemernej hodnote RPMN. Ustanovenie § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. jednoznačne upravuje, že ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

8. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobca tak mal povinnosť vrátiť žalovanému len požičanú sumu 300,00 Eur a všetko, čo zaplatil navyše, teda sumu 288,00 Eur, zaplatil bez právneho dôvodu a žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

9. Bolo preukázané, že žalobca uhradil žalovanému z titulu Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.1.2010 sumu 588,00 Eur. Pretože mal vrátiť len sumu 300,00 Eur, výška bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného predstavuje sumu 288,00 Eur, a preto mu súd uložil povinnosť túto sumu žalobcovi vrátiť.

10. Súd vo vzťahu k námietke premlčania nároku žalobcu, ktorú vzniesol žalovaný uviedol, že pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia plynie jednak subjektívna dvojročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, a jednak objektívna trojročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, resp. desaťročná pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení. V danom prípade podľa názoru súdu je potrebné aplikovať desaťročnú premlčaciu dobu, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného súd považuje za úmyselné. Žalovaný má dlhodobu v predmete činnosti, ako nebankový subjekt, poskytnutie úverov a jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Preto, ak žalovaný v zmluve o úvere neuviedol podstatné náležitosti v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k) zákona č. 258/2001 Z.z., týmto obchádzal zákon, a toto konanie sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Zároveň žalobca sa (o svojom) bezdôvodnom obohatení dozvedel v máji 2015, keď podával inú žalobu a splnomocnil svoju zástupkyňu na zastupovanie v tomto konaní. Súd mal za to, že ide o bezdôvodné obohatenie získané úmyselne, nakoľko žalovaný je nebankovým subjektom pôsobiacim na finančnom trhu v Slovenskej republike. Ako taký je si vedomý toho, aké právne predpisy regulujú jeho činnosť a neuvedenie podstatných náležitostí v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k) zákona č. 258/2001 Z.z., do zmluvy o (predmetnom) spotrebiteľskom úvere, je nepochybne úmyselným porušením zákona, čo spôsobuje záver, že taktiež bezdôvodné obohatenie, ktoré takýmto spôsobom vzniklo, je bezdôvodným obohatením získaným úmyselne. Ďalej je nesporné, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o., zneužíva svoje právo ako veriteľ, lebo viackrát v priebehu rokov boli judikované všetkými súdmi rôznych stupňov porušenia práv spotrebiteľov, vrátane upozornenia Európskej komisie vo vzťahu k Slovenskej republike na riešenie ochrany spotrebiteľov práve v otázke zneužívania veriteľských práv touto spoločnosťou. Preto v obdobných spotrebiteľských veciach je potrebné vychádzať zo všeobecnej desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty, kde úmysly spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o. obohacovať sa na úkor spotrebiteľov sú zrejmé, kde táto spoločnosť má vedomosť z judikovaných rozhodnutí o svojom zneužití práva, či využívaní neprijateľných zmluvných podmienok a preto v predmetnom právnom vzťahu strán sporu je potrebné aplikovať objektívnu desaťročnú premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd zastáva názor, že žaloba bola podaná v rámci premlčacej subjektívnej dvojročnej lehoty. Obdobne premlčanie posúdili napr. aj Okresný súd Svidník v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/79/2010-260 zo dňa 23.10.2013, Okresný súd Humenné v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 5C/184/2014-79 zo dňa 14.12.2015, Okresný súd Rožňava sp. zn. 11C/129/2016-30 zo dňa 27.5.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach 5Co/402/2016 zo dňa 27.6.2017. V súvislosti so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby súd poukazuje aj na publikované rozhodnutia pod R26/1975, R11/1977 a R37/1982.

11. Výrok o úrokoch z omeškania odôvodnil aplikáciou § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Súd priznal žalobcovi úrok z omeškania od podania žaloby do zaplatenia, nakoľko podaním žaloby žalobca požiadal žalovaného ako dlžníka o vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom žalovaný mu odmietol poskytnúť plnenie. Preto je povinný platiť aj úroky z omeškania.

12. Výrok o náhrade trov konania súd oprel o ust. § 255 ods. 1, 2 CSP. Žalobca mal v konaní úspech v celom rozsahu a preto mu bolo priznané právo na náhradu trov vo výške 100 %. Žalovaný namietal miestnu príslušnosť. V čase podania žaloby 24.2.2016 podľa platného ustanovenia § 87 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku bol miestne príslušným súdom Okresný súd Rožňava, nakoľko žalobca bol v postavení spotrebiteľa a podal žalobu v súvislosti s uzavretou spotrebiteľskou zmluvou. Súd začal konať vo veci a na námietky žalovaného neprihliadol, nakoľko ich považoval za nedôvodné. Súd postupoval podľa § 42 Civilného sporového poriadku.

13. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie podal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d/, písm. f/, písm. h/ CSP.

14. Žalovaný vyčítal súdu nepreskúmateľnosť rozhodnutia, lebo v rozhodnutí nekriticky prevzal argumentáciu žalobcu a „nevysporiadal sa“ s argumentáciou žalovaného. Nesúhlasil ani so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, lebo zmluva bola uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, a žalobca vstúpil do právneho vzťahu so žalovaným na základe vyhlásenia, že poskytnuté peňažné prostriedky použije na „výkon zamestnania“, a nie na svoju súkromnú potrebu. Poukázal na to, že žalobca „prehlásenie“, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania, vlastnoručne podpísal. Zmluvné strany sa dohodli (vo VPPÚ), že ich vzťahy sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva sa uzatvorila v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, z čoho podľa žalovaného jasne vyplýva, že iný zákon na daný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať. V čase uzavretia zmluvy neexistoval (a nebol účinný) žiaden všeobecne záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Bolo možné vychádzať iba z ust. § 53 ods. 6 OZ, podľa ktorého, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Žalovaný poznamenal, že v čase uzavretia zmluvy neexistovalo žiadne zákonné obmedzenie, ktoré by zakazovalo poskytnúť úver či už spotrebiteľom alebo osobám, ktoré nie sú spotrebiteľmi. Nakoľko dlžník nemienil použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, nie je spotrebiteľom. V prípade postavenia žalovaného treba akceptovať jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu so žalobcom vstupoval. Aj pri výklade pojmu spotrebiteľ je treba chrániť dobrú vieru druhej strany. Súd posúdil zmluvu o úvere ako zmluvu spotrebiteľskú. Aj napriek odcitovaným zákonným ustanoveniam zmluvy o úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. súd neuviedol ani jediné tvrdenie na podporu svojho rozhodnutia, z ktorého dôvodu posúdil zmluvu ako spotrebiteľskú, napriek tomu, že dlžník sa jasne zaviazal, že ide o úver vzatý za účelom zamestnania. Uviedol, že súd prvej inštancie len konštatoval, že sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, a to bez toho, aby to akokoľvek odôvodnil. Do pozornosti odvolacieho súdu dal odvolateľ niekoľko rozhodnutí okresných súdov, ktoré (súdy) uviedli, že zmluva o úvere je uzatvorená podľa Obchodného zákonníka, je absolútnym obchodom, a preto nemožno použiť ustanovenia o ochrane spotrebiteľa. V časti venovanej premlčaniu žalovaný zdôraznil, že už vo vyjadrení k návrhu na začatie konania vzniesol námietku premlčania. Žalovaný poukázal na to, že nárok žalobcu sa stal premlčaný, avšak súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal žalovaným uplatnenou námietkou premlčania. Vydania bezdôvodného obohatenia sa žalobca môže domáhať v subjektívnej (dvojočnej) lehote, najneskôr však do uplynutia trojročnej objektívnej premlčacej lehoty. V predmetnom prípade došlo k úhrade poslednej splátky, ktorá bola premlčaná v objektívnej (trojročnej) lehote zo zmluvy o úvere dňa 11.marca 2011. Návrh žalobcu sa premlčal v celom rozsahu dňa 11.marca 2014, a to v dôsledku uplynutia trojročnej objektívnej premlčacej lehoty. Žalobca uplatnil svoj nárok na súde dňa 24.februára 2016, čo je nesporné. Žalovaný razantne popiera, aby sa jednalo o úmyselné bezdôvodné obohatenie, ktoré žalobca nijako nepreukázal. Uviedol, že žalovaný poskytuje úvery za účelom dosiahnutia zisku a nie sa úmyselne bezdôvodne obohatiť. V ďalšej časti odvolania odvolateľ dal do pozornosti odvolacieho súdu rozhodnutia krajských súdov, ktoré (odvolacie súdy) dospeli k záveru, že neuvedenie údajov o RPMN v zmluve a ďalších obsahových náležitostiach zmluvy, nestačí na preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu (lebo zákonná sankcia

v podobe bezplatnosti a bezúročnosti úveru, ktorá vo svojej podstate vylučuje takýto úmysel veriteľa, pretože ho postihuje za takýto úmysel). V čase uzatvorenia zmluvy v roku 2010 žalovaný nemohol vedieť a ani predpokladať, že o niekoľko rokov neskôr posúdi súd ním uzatvorenú zmluvu so žalobcom ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorá nespĺňa zákonom požadované náležitosti a teda, že bude posudzovaná ako zmluva bez úrokov a bez poplatkov.

15. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol potvrdiť rozsudok okresného súdu a zaviazať žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania. Pokiaľ žalovaný vo svojom odvolaní uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený, žalobca poukázal (aj) na to, že súd prvej inštancie podrobne uviedol a citoval všetky zákonné ustanovenia vzťahujúce sa na prejednávajúcu vec, a pretože zmluva o úvere neobsahovala všetky podstatné zákonné náležitosti, bol úver takto poskytnutý podľa zákona č. 258/2001 Z.z. považovaný ex lege za bezúročný a bez poplatkov. Poznámene, že predmetná zmluva je formulárového typu, a teda všetky dojednania v nej uvedené sú formulované vopred žalovaným, bez možnosti meniť jej obsah zo strany spotrebiteľa - žalobcu. Jednostranné „vyhlásenie“ o uzavretí zmluvy podľa Obchodného zákonníka, resp. zaškrtnutie účelu úveru žalovaným, nie sú spôsobilé nahradiť prejav vôle spotrebiteľa, s ktorým sa takáto zmluva uzatvára. Spotrebiteľ má len možnosť takúto zmluvu prijať a podpísať (ak má záujem o poskytnutie úveru) alebo ako celok odmietnuť. Žalobca pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako spotrebiteľ, pričom poukázal (aj) na svoje označenie ako fyzickej osoby v zmluve. Žalobca mal tiež za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval na daný prípad 10 ročnú premĺčaciu lehotu. Žalovaný bol účastníkom veľkého množstva prípadov a uzatváral obdobné typy zmlúv o úvere, pričom v „každej zmluve“ chýbali podstatné náležitosti vyžadované zákonom. Takéto zmluvy uzatváral žalovaný aj v rokoch 2014 - 2015 a musel vedieť, aké náležitosti je povinný vo svojich zmluvách uvádzať. Podľa názoru žalobcu je veľmi nepravdepodobné, aby toto konanie bolo len omylom žalovaného a nie úmyslom. Žalovaný ovplyvňoval vo svoj prospech ekonomické správanie sa práva neznačných spotrebiteľov a obohacoval sa na ich úkor.

16. Žalovaný k vyjadreniu žalobcu uviedol, že aj naďalej trvá v plnom rozsahu na tvrdeniach, ktoré uviedol v tomto sporovom konaní. Po citácii § 451 OZ, žalovaný vyslovil názor, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje, a z tohto dôvodu sa pri skúmaní úmyslu konania osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia v trestnom práve. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmlúv o úvere, ale je treba v každom jednom prípade, s poukazom na okolnosti uzatvorenia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný v čase uzatvárania zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzročený tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Žalovaný (skutočne) požadoval za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, a keďže je to činnosť, ktorou sa žalovaný v čase uzatvárania zmlúv o úvere zaoberal, na ktorú mal oprávnenie. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná. Táto skutočnosť ale sama osebe nedokazuje úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie.

17. V stanovisku žalobcu k vyjadreniu žalovaného žalobca uviedol, že bezdôvodné obohatenie v danom prípade vzniká na strane žalovaného, a to (len) samotným prijatím plnenia prevyšujúceho istinu poskytnutého úveru od žalobcu, lebo zmluva o úvere neobsahovala všetky obligatórne náležitosti podľa zákona č. 258/2001 Z.z. účinnom v čase podpisu zmluvy o úvere, čo spôsobuje ex lege bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Žalovaný prijal plnenie nad rámec istiny bez právneho dôvodu, a preto k vzniku bezdôvodného obohatenia napriek skutočnostiam uvedeným žalovaným došlo. Správne súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1,2 OZ. Úmysel žalovaného obohatiť sa na úkor žalobcu vyplýva konkrétne v danej veci, z toho, že žalovaný ako dodávateľ vedel, čo všetko zmluva o úvere má obsahovať a neuviedol obligatórne náležitosti; neuviedol informáciu o výške RPMN a ďalšie náležitosti. Uzavretie formulárovej zmluvy s jednostranným predformulovaným vyhlásením, že táto sa uzatvára podľa Obchodného zákonníka, je podľa názoru žalobcu nekalou obchodnou praktikou. Žalobca navrhol potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

18. Z vyjadrenia žalovaného z 5.4.2018 k stanovisku žalobcu vyplýva, že zotráva na svojich tvrdeniach, ktoré uviedol vo svojich vyjadreniach. Zopakoval, že zastáva názor, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna forma bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca nepreukázal úmysel žalovanému bezdôvodne sa obohatiť. Argument ohľadne uzatvárania spotrebiteľských zmlúv so

spotrebiteľmi, ktoré neobsahovali obligatórne náležitosti v dôsledku čoho sa zmluvy o úvere považujú za bezúročné a bez poplatkov je irelevantný vo vzťahu k preukázaniu existencie úmyslu žalovaného sa bezdôvodne obohatiť. Zákon o spotrebiteľských úveroch obsahoval sankciu v podobe, že úver je bezúročný a bezpoplatkový.

19. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúci z ustanovení § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre zrušenie rozsudku, ako aj výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 380 ods. 2 CSP, § 389 ods. 1 písm. c/ CSP a § 391 ods. 2 CSP).

20. Pre rozhodnutie v danej veci je potrebné v prvom rade sa vypoariadať so vznesenou námietkou premlčania práva zo strany žalovaného.

21. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie sa zapodieval aj otázkou premlčania práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a dospel k záveru po citácii § 100 ods. 1 OZ, § 101 OZ, § 107 ods. 1, 2 OZ, že v tomto prípade trojročná objektívna premlčacia lehota sa predĺžila na desať rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. Svoje rozhodnutie odôvodnil odkazom na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20 Co 79/2010 zo dňa 23.10.2013, rozsudok Okresného súdu Rožňava zo dňa 27.5.2016, č.k. 11C/129/2016-30 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5 Co 402/2016 zo dňa 27.6.2017.

22. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď považoval žalovaným vznesenú námietku premlčania za nedôvodnú.

23. Žalobca uplatnil nárok podľa § 451 a nasl. OZ, v zmysle ktorého, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať (ods. 1). Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (ods. 2).

24. V zmysle ust. § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

25. Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

26. K otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v sporoch o vydanie bezdôvodného obohatenia na základe žalôb podaných spotrebiteľmi sa vyjadril Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 169/2017 zo dňa 10.1.2018, hoci išlo o rozhodnutie o odmietnutí dovolania.

27. V tomto rozhodnutí najvyšší súd odkázal na svoje rozhodnutie sp.zn. 1 Cdo 67/2011, v zmysle ktorého „právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako takýto jeho nárok, vyplývajúci z týchto skutkových okolností, možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. Oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Ako „vysvitá“ z obsahu spisu, žalobca mal uhradiť úver v plnej výške 11.3.2011. Podľa názoru odvolacieho súdu týmto dňom začala žalobcovi plynúť aj dvojnásobná subjektívna premlčacia doba v zmysle § 107 ods. 1 OZ. Žalobca v konaní nepreukázal právny dôvod poskytnutia tohto plnenia, teda od začiatku šlo o plnenie bez právneho dôvodu, pričom v danom prípade

niet pochýb o tom, že už v tomto okamihu boli žalobcovi známe všetky skutkové okolnosti potrebné na podanie žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia, t.j. „komu plnil a v akej výške“.

28. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, subjektívna (ako aj objektívna) premlčacia doba žalobcovi začala plynúť dňom poslednej uhradenej splátky, zo zmluvy o úvere č. XXX XXX XXX.

29. Súd prvej inštancie ale nezameral dokazovanie a nezisťoval dátumy, kedy žalobca zaplatil posledné splátky z vyššie uvedenej zmluvy o úvere.

30. Žalobca totiž v dňoch kedy zaplatil posledné splátky z vyššie uvedeného úveru mal vedomosť o tom, komu plnil a v akom rozsahu, a to bez ohľadu na to, či mal znalosti o právnej kvalifikácii svojho nároku. Zmluva bola uzavretá podľa zákona vyhláseného v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa tento zákon stal známy každému, koho sa týka. Treba preto vychádzať z toho, že žalobca už v čase uzavretia zmluvy a počas trvania celého zmluvného vzťahu mal vedomosť o tom, kedy sa považuje úver za bezúročný a bez poplatkov, lebo táto skutočnosť bola vo vyššie citovanom zákone vymedzená. To, kedy žalobca získal informáciu o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantné.

31. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude zistiť, kedy žalobca zaplatil poslednú splátku z vyššie uvedenej zmluvy o úvere, lebo od tohto dátumu začala žalobcovi plynúť subjektívna aj objektívna premlčacia lehota na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia.

32. K právnomu záveru súdu prvej inštancie, že inak trojročná objektívna premlčacia doba sa predlžuje na desať rokov odo dňa bezdôvodného obohatenia keď k nemu došlo, k tomu odvolací súd poznamenáva, že ust. § 107 OZ ustanovuje kombinované premlčacie doby, a to subjektívnu, ktorá je dvojnásobná a objektívnu, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky, a ak bol takýto prospech získaný úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu desať rokov. Aj plynutie týchto lehôt je stanovené odlišne a aj ich plynutie a skončenie nie sú na sebe závislé. Osobitne je upravený aj začiatok plynutia týchto premlčacích dób. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal.

33. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkor dozvedieť, pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor; v zmysle ust. § 107 ods. 2 OZ plynie odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu (R 20/1986).

34. Občianske právo nedefinuje pojem zavinenia a pri skúmaní tejto otázky vychádza tradične z trestného práva hmotného. Zavinenie je založené na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej zložke. Pri úmyselnom zavinení je zastúpená tak vedomostná, ako aj vôľová zložka. Pri nedbanlivosti je daná len vedomostná zložka. Definícia úmyselného zavinenia je obsiahnutá v ustanovení § 15 Trestného zákona.

35. Podľa § 15 Trestného zákona, trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel a/ chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom alebo b/ vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený. Preto v prípade skúmania úmyslu páchatela je potrebné vždy skúmať vedomostnú zložku (či páchatel vedel, že koná protizákonne) a vôľovú zložku (či chcel konať protizákonne). Právna teória trestného práva rozoznáva dve formy úmyselného zavinenia, a to úmysel priamy a úmysel nepriamy.

36. Priamym úmyslom (dolus directus) sa v zmysle § 15 písm. a/ Trestného zákona rozumie to, keď páchatel chce spôsobom uvedeným v Trestnom zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený Trestným zákonom. Vedomostná zložka však nie je v tomto ustanovení riešená výslovne (ako pri nepriamom úmysle). Uvedené ustanovenie ale predpokladá, že ak chcel páchatel porušiť alebo ohroziť chránený záujem, musel vedieť aj o tom, že bude konať protiprávne. Iná situácia však nastáva pri

nepriamom úmysle (dolus indirectus). V tomto prípade páchatel' vie (vedomostná zložka), že svojím konaním ohrozí záujem chránený Trestným zákonom, avšak pre prípad, že sa tak stane, je s tým uzrozumený (vôľová zložka). Z toho vyplýva, že páchatel' priamo nechce záujem ohroziť alebo porušiť, ale je uzrozumený s tým, že sa tak môže stať.

37. Z civilnoprávneho hľadiska pri bezdôvodnom obohatení nie je možné pri zavinení hovoriť o páchatel'ovi a o porušení alebo ohrození záujmov chránených Trestným zákonom. Analogicky sa tu však jedná o úmyselné získanie neoprávneného majetkového prospechu, ktorý v tomto prípade predstavuje úmyselné bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor druhého subjektu.

38. V prejednávanej veci okresný súd posúdil bezdôvodné obohatenie žalovaného ako úmyselné, pričom konštatoval „nepriamy“ úmysel žalovaného získať majetkový prospech, bez právneho dôvodu na úkor žalobcu. Z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie možno vyvodiť, že uvedený nepriamy úmysel žalovaného je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovaného (POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) v dlhoročnom pôsobení žalovaného na finančnom trhu v oblasti poskytovania úverov a pôžičiek, v úmysle žalovaného dosiahnuť zisk dojednaním nekorektných úrokov a odplaty a taktiež v množstve súdnych sporov nebankových subjektov so spotrebiteľmi.

39. Odvolaciemu súdu sa žiada poznamenať, že samotné všeobecné skutočnosti („fakty“) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé osebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa Trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu.

40. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska, a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu, z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo.

41. Až po správnom určení okamihu kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovanému (vedomostnej a vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná 3-ročná objektívna lehota.

42. Odvolaciemu súdu sa žiada zdôrazniť, že v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. To v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou časti úrokov o odplate alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

43. Odvolací súd konštatuje, že právny záver okresného súdu ohľadom toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdom prvej inštancie bolo nesprávne.

44. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky žalovaného, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení v nastolenej právnej otázke v odvolaní, odvolaciemu súdu neostala iná možnosť len konštatovať, že odvolanie je dôvodné.

45. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude v prvom rade správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu podľa § 451 ods. 2 OZ.

46. Ako už bolo vyššie konštatované, iná situácia nastáva pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo.

47. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možno pristúpiť k skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu.

48. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor.

49. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

50. Po ustálení toho súd posúdi, či žalovaným vznesená námietka premlčania je dôvodná a v závislosti od tohto zistenia, rozhodne aj o žalobou uplatnenom nároku.

51. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade trov celého konania, vrátane tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

52. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).